

Румяна Декова,
мениджър на Център "Домашни грижи" - гр. Оряхово:
ВЪЗРАСТНИТЕ ХОРА РАЗЧИТАТ НА НАС ЗА ВСИЧКО

Румяна Декова е мениджър на Център "Домашни грижи" - гр. Оряхово, който е създаден през декември 2012 г. от Българския Червен кръст по проект "Домашни грижи за независим и достоен живот" в сътрудничество с Швейцарската агенция за сътрудничество и развитие. Партньори при осъществяването на 4-годишния проект (2012-2017) са Швейцарския Червен кръст, Министерството на здравеопазването и Министерството на труда и социалната политика.

Румяна Декова е работила като медицинска сестра в МБАЛ - Оряхово до нейното закриване. Няколко години е била старша сестра по заместване в Отделението по реанимация на болницата. Сестра Дякова има магистърска образователна степен по административен и здравен мениджмънт (Великотърновски университет "Св.Св. Кирил и Методий").

В рамките на проекта "Домашни грижи за независим и достоен живот" са създадени четири Центъра „Домашни грижи“ в област Враца - в градовете Враца, Бяла Слатина, Криводол и Оряхово. В тях екипи от медицински сестри и домашни помощници предоставят комплексни здравни грижи и социални услуги в домашна среда на 429 уязвими и самотни възрастни хора. Обединените усилия на всички партньори, с активното участие на съсловните и неправителствени организации, както и на доставчици на услуги, са довели до първата законодателна уредба на интегрираните здравно-социални услуги през 2015 г. Направени са и първите крачки към изграждането на подходящи модели на обучение на кадрите в тази сфера, стандарти за качество и финансови механизми. Постигнатите резултати от проекта бяха представени на Международна конференция на тема "Домашните грижи - успешен модел за предоставяне на интегрирани здравно-социални услуги в общността", която се проведе на 9 юни 2017 г. в зала "Сердика" на столичния хотел "Балкан".

- Здравейте госпожо Дякова, каква е равностойката за четиригодишната работа на Център "Домашни грижи" - Оряхово, който ръководите от създаването му?

- През нашия център са преминали 192-ма потребители като в момента обслужваме 114.

- Какви са вашите потребители?

- Това са възрастни хора, които имат нужда от социални и медицински грижи. В нашия град безработицата е много голяма и децата на тези хора са далеч от тях, потърсили препитание в други населени места у нас и извън територията на България. В Оряхово вече няма болнично заведение, така че предоставяните грижи от нашия център са от много важно значение за нуждаещите се от тях. При нас има тежкост, тъй като някои деца прибират родителите си там, където са се установили, други възрастни хора започват да се справят сами и престават да имат нужда от подкрепа. Има и такива, които са се включили в програмата в тежко здравословно състояние или напреднала възраст и впоследствие са починали.

- *Кой може да бъде включен в програмата?*

- Имаме критерии: кандидатите трябва да са над 65-годишна възраст с хронични или трайни увреждания; доходът им не трябва да надвишава 300 лв. на член от семейството - т.е. ако са двама, месечният доход не трябва да е повече от 600 лв. ; кандидатите също така не трябва да участват в други проекти и програми, както и да не са предоставили жилището си като дарение срещу съответни грижи и издръжка. Подборът на потребителите се прави от комисия в чийто състав влизат представители на партньорските институции - представител на общината, на БЧК, на Дирекция "Социално подпомагане" на местно ниво, на РЗИ и мениджъра на съответния център.

- *Какво се случва, когато кандидатът вече е одобрен?*

- Мениджърът изготвя индивидуален план за всеки потребител според неговите нужди - броят на посещенията през месеца и тяхното времетраене. Всъщност мениджърът изцяло организира и ръководи центъра. Той подготвя и графиците на медицинските сестри и на домашните помощници.

- *Какви са задълженията на медицинските сестри?*

- Те извършват различни манипулации, които са по предписание на личния лекар или лекар-специалист. Освен различни манипулации, медицинските сестри правят и различни инжекции, вливания, могат да вземат кръв в домашна среда, правят измерване на кръвното налягане и на кръвната захар с глюкомери. Голямата част от възрастните хора в нашия регион са със сърдечно-съдови заболявания и хипертония. Друг ангажимент на сестрите е да дават здравни съвети и напътствия според правомощията си.

- *А какви са ангажиментите на домашните помощници?*

- Те се грижат за хигиената на дома, пазаруват. Потребителите са много благодарни за това, тъй като покриваме голям аспект от техните нужди като се има предвид, че повечето от тях са самотно живеещи хора и изцяло разчитат на нас. Ние обръщаме внимание, както на здравословното им състояние, така и на психо-емоционалното им състояние. Обръщаме внимание и на двигателната активност на нашите потребители. На пръв поглед една разходка е нещо маловажно, но за възрастните хора е изключително важна.

- *Кой разхожда възрастните хора?*

- Домашните помощници, а също и медицинските сестри. Ние правим и специално раздвижване след прекаран инсулт. Помагаме също и на тези, които се затрудняват да осъществяват личната си хигиена. Именно затова са ценни нашите услуги, защото са интегрирани и комплексни.

- *Сеещате ли се кой е най-старият Ви потребител?*

- Да, разбира се - Марийка Вътова, която е на 93 години. Всъщност много голям процент от нашите потребители са в напреднала възраст и изцяло разчитат на нашата помощ. Особено в селата ние сме връзката им със света, защото транспортът е изключително ограничен, нямат аптеки, нямат лекари, има магазинчета с изключително ограничен асортимент. Затова ние закупуваме лекарствата и нужните продукти от Оряхово.

- *Предварително се разбирате от какво имат нужда?*

- Да, чуваме се редовно и по телефона.

- *Колко медицински сестри и домашни помощници работят в Оряховския център за домашни грижи?*

- Медицинските сестри в центъра са 4, заедно с мен, защото аз съм медицинска сестра. Домашните помощници са 8. Работим на ротационен принцип - всеки от нас отива на различен адрес. Целта е възрастните хора да не получат зависимост към някой от нас. Защото често се случва да се привържат към някого и да го търсят постоянно, независимо от ра-

ботното време - просто го приемат като свое дете. И когато този човек отсъства, възрастният започва да страда и да не се чувства добре. Именно затова се прилага ротационния принцип.

- Само хора от град Оряхово ли обслужвате?

- Не, също и от две села - Лесковец и Галово. В Галово живеят 200 души стари хора, предимно самотници. И в Лесковец има доста самотно живеещи. Бих искала да кажа, че в нашия екип има роми, имаме и потребители роми.

- Имате домашни помощници роми, така ли?

- Домашни помощници и медицинска сестра. В началото отношението към тях беше резервирано, но те много добре се вписаха в екипа. Когато им се даде шанс ромите дават всичко от себе си.

- Всъщност проектът дава възможност на тези хора да работят...

- Да, така е. Всички ние сме взети от Бюрото по труда. Голяма част от нас са работили в местната болница, която бе закрыта преди 6 години. Преди да започне работа в центъра всеки от нас премина специално обучение, организирано от БЧК. Обучението на домашните помощници беше в рамките на 140 часа, а ние медицинските сестри преминахме обучение по домашни грижи, разполагахме и със специални учебници. Преминали сме и последващи обучения с швейцарски експерти, които идваха на място в нашите центрове. Това беше много полезно за нас, защото ние сме клинични сестри, а работата в дома има своята специфика.

- Организирате ли някакви културни мероприятия?

Празничното честване за първия рожден ден на Център "Домашни грижи" - гр. Оряхово - 15 април 2014 г. , Художествена галерия "Марин Върбанов". На събитието, с помощта на екипа, се събраха около 40 потребители, обгрижвани от Центъра, много от които не са излизали от домовете си в продължение на години. На празника присъства кметът на Община Оряхово, представители на ръководствата на НС на БЧК и ОС на БЧК – Враца, на Дирекция „Социално подпомагане“ - Оряхово, представители на партньорски институции и граждани.

За настроението на гостите се погрижиха възпитаниците на ЦДГ „Дружба“ - гр. Оряхово, Танцов клуб „Жива вода“ - гр. Оряхово, Вокална група „Млади сърца“ към Клуб на пенсионера и инвалида „Детелина“ гр. Оряхово и Състав за автентични танци „Оряховски ритми“ при Читалище „Надежда - 1871“, гр. Оряхово.

- Да, разбира се. Провеждаме например концерти в галерия "Марин Върбанов" на Община Оряхово по повод на различни празници и осигуряваме достъп до тях и на трудно-подвижните ни потребители и тези в инвалидни колички. Възрастните хора се радват на децата и младите хора, които участват в тях. След концерта има и почерпка по време на която се осъществяват контакти и се изразяват емоции. За някои от нашите потребители тези срещи са единственото разнообразие в живота им. В галерията за която Ви споменах, и в нашия център пък организираме здравни промоции за различни заболявания, в които участват водещи специалисти.

- Вашите потребители доволни ли са?

- Да. Бих могла да кажа, че имаме големи постижения - върнахме усмивките и желанието за живот на хора, които искаха да постъпят в институция. Други пък спряха да зимуват в апартаментите на децата си в големите градове, защото с наша помощ започнаха да се справят добре и да се чувстват сигурни в собствения си дом. Нашите потребители знаят, че какъвто и проблем да се появи, ние сме насреща и ще помогнем за неговото решаване. При първата среща, която като мениджър осъществявам с потребители, установявам, че някои от тях имат силно намален слух.

силно намален слух. Те са живели така години наред. Предлагам им да им съдействаме за слухопротезиране. Една жена ми сподели: " За първи път от години чух кукуригането на петел." Беше много трогателно.

- Какви други дейности осъществявате?

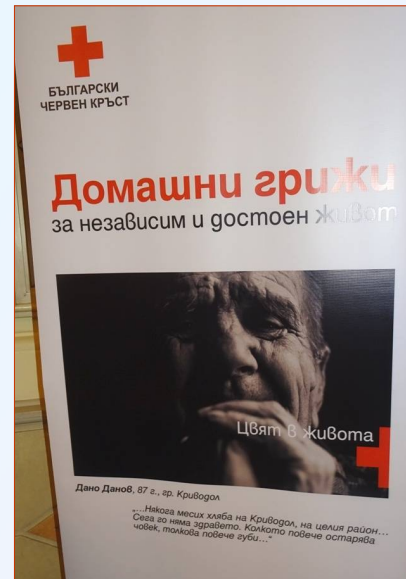
- Провеждаме обучение на близките на нашите потребители, ако има такива. Това важи особено за по-тежко болните възрастни хора, които имат нужда от повече грижи и внимание.

- Вие сте работили в Реанимационното отделение на МБАЛ -гр. Оряхово. Разкажете нещо за това време.

- Спомням си с голямо възмущение за тези години, защото се чувствах полезна и нужна. Изпитвах огромно удовлетворение, когато някой, който е бил в много тежко състояние и идва на крак да ми благодари. Усещането е невероятно... Наистина невероятно! Само човек, който се е докоснал до тази работа може да разбере за какво става дума. Затова, ако имам тази възможност, пак бих работила в такова отделение. Но харесвам много и работата си в центъра, защото заедно с моите колеги започнахме да го градим от нулата. Обичам всички наши потребители. Защото ние ставаме част от техните семейства, а те - част от нашите семейства.

- Ще продължи ли своята дейност центърът?

Момент от празника на Центровете „Домашни грижи“, изградени в област Враца по проект „Домашни грижи за независим и достоен живот“ по повод 2 години от създаването им. Годишнината беше отбелязана със срещи - тържества в четирите пилотни общини – Оряхово, Враца, Бяла Слатина и Криводол, които бяха организирани от Областния съвет на БЧК, съвместно с общинските администрации. Освен партньорите в проекта, с които Центровете работят на местно ниво, на тържествата присъстваха кметовете на общините, председателите на общинските съвети, както и голям брой бенефициенти, които се придвижваха с помощта на екипите на центровете.

- Да, за щастие програмата продължава. Идеята е центровете като нашия да станат постоянни. Бих си пожелала, когато остаряя, да има такъв център за домашни грижи, на който мога да разчитам.

- Всъщност това е бъдещето - предоставяне на комплексни грижи за възрастни хора в домашни условия. В много страни от ЕС тази мрежа е добре развита.

- Така е. Надявам се и у нас нещата да продължат да се случват добре, както досега.

Разговора води Румяна Милева

Публикувано в Електронния бюлетин на БАПЗГ, брой 8/2017 г.

